

همایش علمی-پژوهشی مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

نهاد برگزار کننده همایش: موسسه قانون یار

((با همکاری و حمایت معنوی دانشگاه فرهنگیان، آموزش و پرورش، بنیاد شهید و امور ایثارگران، سازمان ارشاد اسلامی، سازمان شهرداری (استان کرمانشاه) مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (استان تهران) و ...))

سر دبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (نماینده مقالات در ۸ پایگاه ملی و بین المللی)
تاریخ برگزاری همایش: ۱۱ اسفند ۱۴۰۱ شماره مقاله: ۱۹/۸۰۰۱ رده بندی کنگره: ب ۲۴/۴۰۱۰

بررسی اصول و مبانی کارکردهای دانشگاه و نگرش به آموزش عالی در سیستم آموزشی کشور مینا رهدار^۱

تحقیقات آموزشی دانشگاه آزاد بندرگز، مدیر آموزشگاه بدری ساعی شهرستان بندرترکمن

اسماعیل ایری

تحقیقات آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی بندرگز، دبیر قرآن شهرستان گمیشان

مرضیه دریانی

تحقیقات آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی بندرگز، آموزگار شهرستان بندرترکمن

معصومه مازندرانی

تحقیقات آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی بندرگز، آموزگار شهرستان کردکوی

چکیده

دانشگاه ها به عنوان یکی از مهمترین و اصلی ترین مراکز تولید علم در کشور از اصول و مبانی خاصی پیروی می کنند که این اصول نشأت گرفته از سیستم آموزش عالی می باشند. آموزش عالی نیز مرجع اصلی تأمین نیروی متخصص بخش های مختلف جامعه، عامل بستر سازی فرهنگی از طریق بالا بردن سطح دانش عمومی و برآورده ساختن نیروهای معنوی جویندگان تحصیل، محل تولید و انباشت دانش می باشد. امروزه بسیاری از دانشگاه های معتبر بر این نکته تأکید دارد که نهاد آموزش عالی باید دانشجویان را آموزش داده و دانش جدید خلق نماید و خدماتی برای جامعه فراهم آورد. دانشگاه، نهاد توسعه نیروی انسانی بوده و تأسیس و راه اندازی آن برای تربیت نیروی انسانی در سایر بخش ها لازم است؛ ضمن آن که خود این نهاد، آثار تربیتی و فرهنگی خاص به همراه دارد. با توجه به اهمیت موضوع در این مقاله قصد داریم به بررسی اصول و مبانی کارکردهای دانشگاه و نگرش به آموزش عالی در سیستم آموزشی کشور پردازیم. روش تحقیق از نوع تحلیلی-توصیفی بوده و ابزار گردآوری داده ها با استفاده از ابزار فیش برداری و استفاده از کتب، مقالات و پایان نامه های دانشگاهی است.

واژگان کلیدی: دانشگاه، آموزش عالی، نظام آموزشی، علم آموزی، دانشجو، آموزش و پژوهش

^۱نویسنده مسئول

بخش اول: بررسی چیستی و فلسفه آموزش عالی

در مورد آموزش عالی فلسفه ها و دیدگاه های متعدد و بسیار زیادی وجود دارد که تفاوت این دیدگاه ها در نحوه پاسخ گویی آنها به مجموعه ای از پرسش هاست. آموزش عالی باید در خدمت چه کسانی باشد و خدمات خویش را به چه اشخاصی ارائه دهد؟ دانشجویان باید از تجربه دانشگاهی خود چه چیزهایی یاد بگیرند تا پس از پایان تحصیلات شان بتوانند آن ها را انجام دهند و از این راه امرار معاش کنند و از علم خویش نیز در راستای آبادانی کشور استفاده کنند؟ مدارس عالی و دانشگاه ها چه مسئولیت های دیگری را بر عهده دارند؟

پاسخ به این پرسش های اساسی در دیدگاه های مختلف فلسفی زیر بیان شده است.

بند اول: رویکرد آزادمنشانه^۱

در این رویکرد، آموزش عالی ساخت ذهنی را که به جستجوی همیشگی حقیقت می انجامد در انسان پرورش می دهد. در اوایل دهه ۱۸۷۰، جان هنری^۲ آموزش عالی را جامعه آرمانی فراگیران شامل مدرسان و دانشجویان - که از طریق مباحثات علمی با هم تعامل می کنند - می داند که بر فلسفه، ادبیات و دین متمرکز است.

بند دوم: رویکرد پژوهشی^۳

هدف اولیه آموزش عالی، ایجاد انگیزه و حرکت به منظور رشد و گسترش جدید و پژوهش علمی - که دانش جدید بر آن استوار است - می باشد. آموزش، در بهترین حالت، هدف ثانویه را تشکیل می دهد. دانشگاه ها باید به نخبگان خردمندی اختصاص یابند که توانایی انجام پژوهش علمی را که منجر به پیشرفت دانش می شود، دارند.

^۱ . Approach

^۲ John Henry

^۳ . Research approach

بند سوم: رویکرد حرفه ای ۱

این رویکرد از منظر فایده گرایانه به هدف آموزش عالی می نگرد و بر اهمیت رشد مهارت ها و آمادگی های لازم در اشتغال موفق تاکید دارد. تمام مقاطع تحصیلی، از جمله مقطع آموزش عالی، باید موجب رشد توانایی ها مهارت های کل جامعه شوند؛ از این رو آموزش فنی و حرفه ای باید در کانون توجه آموزش عالی قرار گیرد.

بند چهارم: رویکرد رشد دانشجویی ۲

اهداف و راهبرد های آموزش عالی، از منظر رشد انسانی، باید با نیازهای دانشجویان که در طی مراحل مشخص رشد فیزیکی، روان شناختی، ذهنی و اخلاقی پرورش می یابند، منطبق باشد. مدافعان اصلی رویکرد رشد دانشجویی بیشتر تحت تاثیر آثار و تحقیقات ژان پیاژه ۳ بوده اند. اهمیت نظریه در آموزش عالی، مبتنی بر این اکتشاف است که همه افراد به سطحی از رشد نمی رسند که واجد توانایی های تفکر انتزاعی شوند. نظریه رشد در آموزش عالی، در اواخر دهه ۱۹۶۰ و اوایل دهه ۱۹۷۰ پایه گذاری شد.

بند پنجم: رویکرد های افراطی

از دیدگاه اصلاح طلبان افراطی، که در میانه قرن بیستم میلادی وارد عرصه آموزش عالی شدند، تمامی نهادهای آموزشی، از جمله آموزش عالی، چنان نامناسب جهت داده شده اند که باید بر چیده شوند، و بر مبنای این اعتقاد که انسان ها ذاتا خود گردان هستند و هر گونه اقتداری به آنان صدمه می رساند، بازسازی (مفهومی) شوند. در دهه ۱۹۶۰، پال گودمن ۴ و کارل راجرز ۵، هر یک به طور جداگانه، ایجاد

۱ . Vocational approach

۲ . Student development approach

۳ Jean Piaget

۴ Paul Goodman

۵ Carl Rogers

اجتماعاتی از فراگیران را که به صورت گروهی در باره موضوعاتی مهم به بحث بپردازند به مثابه بنیانی برای آموزش و پرورش پیشنهاد کردند.

بند ششم: رویکرد تعهد اجتماعی^۱

تمرکز این دیدگاه بیشتر بر مسئولیت و وظایف مدارس عالی و دانشگاه ها در خدمت به جامعه است. طرفداران این دیدگاه بر این باورند که دیدگاه تعهد اجتماعی را نیز، همچون دیدگاه حرفه ای، نمی توان به افراد نسبت داد، به عکس این دیدگاه برخاسته از نیازهای اجتماعی، و توان و استعداد مدارس عالی و دانشگاه ها در فرایند مساعدت در حل معضلات و مسائل اجتماعی است. منتقدان این دیدگاه معتقدند مدارس عالی و دانشگاه ها از آن رو به وجود آمده اند که دانشجویان را تربیت کنند و به انجام پژوهش های علمی همت گمارند. بر همین اساس ارائه خدمات اجتماعی را از وظایف سایر نهاد ها، به ویژه سازمان هایی که برای خدمات اجتماعی تأسیس شده اند، می باشد.

بخش دوم: بررسی و شناخت مفهوم و جایگاه دانشگاه

در زبان فارسی دانشگاه به معنای محل دانش و علم و معادل با یونیورسیتی آمده است. (لغت نامه دهخدا) بنابراین از لحاظ لغوی دانشگاه محل دانش است نه صرفاً محل درس دادن که معنی مدرسه را می رساند. در زبان یونانی school به معنی تفریح است و در زبان لاتین نهاد تحصیلی (ludus) گفته می شود که به معنی بازی است. یعنی اینکه آنهایی که رسالت اندیشیدن بر هستی و روشن کردن تمام جنبه های فرهنگ را دارند باید از نگرانی های روز مره جدا باشند. (یمینی دوزی سرخابی، ۱۳۸۸: ۲۶) از آنجا که دانشگاه نوآور محل دانش، استقرار دانش، نقد و تولید دانش است، بنابراین به ضرورت نباید به چنین دانشگاهی به عنوان ابزار نگاه کرد. دانشگاه صرفاً برای آموزش نیروی انسانی لازم برای سازمان های دولتی نیست. دانشگاه مدرسه نیست. به این دلیل است که در برخی از کشورها (مانند فرانسه) مدارس عالی به وجود آمده اند که کار آنها تربیت مهندس و کارشناس و... است و بدین ترتیب مرز خود را از دانشگاه ها جدا کرده اند.

دانشگاه خدمت رسان به ذهن و روح است. انسان در مبارزه برای زندگی تنها برای بقا مبارزه نمی کند؛ نیت خاص او تأکید بر نیازهای فرهنگی نیز هست. نسل ها به دنبال هم می آیند انسان ها متولد می شوند و می میرند ولی آفرینش اندیشه ها در زمان (همانند علم و هنر) والاترین و پرمعناترین میراث

۱. Social commitment approach

هستند که انسان می تواند به آن افتخار کند چنان که در صورت اضمحلال آن تاسف می خورد و در هجران آن به سر می برد. اگر نهاد آموزش عالی را زمینه ای بدانیم که در آن علم در معنای ناب آن حرکت شتابان به خود می گیرد و نیز تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد حاصل آن محسوب می شود، پر بیراه نخواهد بود اگر این نهاد اثر گذار را مهم ترین و بنیادی ترین عامل در ارتباط با توسعه قلمداد کنیم. پیوند میان آموزش عالی و توسعه پایدار همواره موضوعی بحث برانگیز بوده است. در یک سو تصور می شود که وجود دانشگاه ها برآورنده نیازهای مادی و اقتصادی جامعه پیش رو است. در سوی دیگر این پیش فرض وجود دارد که دانشگاه ها صرفاً در خدمت منافع اقتصادی نیستند، بلکه در تحولات فکری، ایدئولوژیک و غیر مادی نیز نقش محوری ایفا می کنند. دانشگاه ها در فرایند توسعه کشورها به ویژه توسعه پایدار در زمینه های علمی، فناوری و مدیریت آموزش عالی دارای نقش کلیدی و منحصر به فردی می باشند. امروزه دانشگاه های ما در روند جهانی شدن آن هم در دنیایی که سراسیمه به سمت جهانی شدن حرکت می کند از نواقص و مشکلات عدیده ای رنج می برند. آنها باید بکوشند که با برنامه ریزی صحیح هر چه سریعتر خود را آماده تغییر و تحولات به وجود آمده کنند. (قربانی شیخ نشین، ۱۳۸۹، ص ۱-۲). دانشگاه ها سیستم هایی باز هستند. آنها پدیده هایی مجزا هستند که می توانند اقدامات خود را طراحی کنند و بین اجزای خود هماهنگی به وجود آورند. دانشگاه ها در همین حال دارای مرزهای گسترده ای هستند که می توانند با گروه ها و نهاد های گوناگون تعامل داشته باشند. اغلب این تعاملات می توانند به تدریس، پژوهش و مدیریت تقسیم بندی شوند. دانشگاه می کوشد مرزهای کشف نشده دانش را به دست آورد و به فراسوی حل مسئله رفته و به سمت تعریف جامع از آن حرکت کند. این حرکت به جلو و شکافتن موانع، همیشه معیار طلایی پژوهش بوده است. از وظایف مهم مجموعه آموزش عالی، پرورش نیروی انسانی کارآمد برای اشتغال در بخش های گوناگون و مورد نیاز جامعه است و هدف اصلی و نهایی دانشگاه ها تولید دانش، تأمین نیازهای جامعه، تربیت متخصصان، و ارائه راهکار برای حل معضلات اجتماعی در همه زمینه هاست. به بیان دیگر با تحولات کنونی، پاسخ گویی به نیازها و انتظارات جامعه با توجه به توزیع عادلانه امکانات و تناسب کیفیت و توزیع منابع با ملاحظه مسائل اقتصادی- اجتماعی ضروری به نظر می رسد (بازرگان، ۱۳۷۷، ص ۱۲۶). به نظر اندیشمندان و صاحب نظران علم مدیریت و منابع انسانی، کارکنان مجرب و کارآمد در کنار منابع مالی، تجهیزات، و بودجه از مهم ترین منابع سازمان به شمار می روند که می توانند در مجموعه نظم اداری، برای توسعه و پیشرفت فعالیت های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، تأثیر بنیادین داشته باشند.

بخش سوم: بررسی رویکرد دانشگاه های چند منظوره و نقش مدیران در ارتقاء سطح کیفی دانشگاه

دانشگاه های پژوهشی و جامع جدید که در زمینه رشد ذهنی دانشجویان فوق العاده متفاوت، توسعه و توزیع دانش جدید، و خدمت به جامعه فعالیت می کنند، دانشگاه های چند منظوره نامیده می شوند. این دانشگاه ها می کوشند تمامی نیازها و انتظارات را تحقق بخشند. دانشگاه های چندمنظوره به بهترین وجه آرمان های آموزش عمومی را عملی می کنند. این دانشگاه ها ابزار خوبی برای پژوهش های علمی آموزش حرفه ای، و خدمت به جامعه اند، و همین پیچیدگی آنها را به موسساتی مهیج تبدیل کرده است. منتقدان این رویکرد بر این باورند که بسیاری از دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی می کوشند تا همه نیازهای تمامی اقشار را برآورده سازند. (باربارا، ۱۳۸۳: ۶۸۲) ضمناً باید توجه داشت اهمیت نقش مدیران دانشگاهی در ارتقاء سطح کیفی و توسعه دانشگاه ها امری واضح و روشن است. به همین دلیل، شرایط و ویژگی های مورد نیاز برای مدیریت دانشگاه موضوعی در خور توجه بوده، پژوهش هایی نیز در مورد آن انجام شده است که به برخی از آنها اشاره می شود. (مدرس هاشمی، ۱۳۹۱).

Pounder، انسجام رفتاری (میزانی که رهبر به گفتار خود عمل می کند) را برای ایجاد اعتماد متقابل بین رئیس دانشگاه و اعضای هیأت علمی و کادر اداری، لازم و ضروری می داند و معتقد است که استادان ترجیح می دهند رئیس دانشگاه واجد نقش هایی چون مدافع، برقرار کننده ارتباط، برانگیزنده و مشوق باشد تا نقش هایی مانند مجری، ناظر، سرپرست، ارزیاب و استخدام کننده، و به زعم وی اعضای هیأت علمی بیشتر بر ایفای نقش های رهبری تا ایفای نقش های مدیریتی از جانب رئیس دانشگاه تأکید دارند (همان منبع).

بخش چهارم: آموزش عالی و زمینه های تحول آن

آموزش عالی یکی از زیر ساخت های نظام آموزشی هر کشور می باشد که وظیفه آن تربیت نیروی متخصص در حوزه های مختلف پژوهش و ارائه خدمات تخصصی در حوزه های متنوع علم و فناوری به جامعه است. آموزش عالی را در بعضی متون انگلیسی، آموزش پس از دوره متوسطه می دانند. شاید بتوان تعریف روشن و جامعی از آموزش عالی داد زیرا در جوامع مختلف دیدگاه ها نسبت به آموزش عالی متفاوت است. در یک تعریف کلی می توانیم بگوییم آموزش عالی عبارت است از «آموزش فراتر از سطح

مدرسه، که در دانشگاه ها، کالج ها، و سایر موسسات مرتبط صورت می گیرد» (گیدنز، ۱۹۸۹/ترجمه صبوری، ۱۳۷۶، ص ۸۰۱). در میان نهاد های اجتماعی و اقتصادی که ظرف ۹۰۰ سال اخیر پا به عرصه وجود گذاشته اند، تنها تعداد انگشت شماری توانستند مانند کالج ها و دانشگاه ها دوام آورند و پایدار بمانند (آیکن بری، ۱۹۹۱/ترجمه امیری، ۱۳۸۰، ص ۸۱). دانشگاه ها همواره دو نقش ایجاد کنندگان تغییر و یا دریافت کنندگان و انتقال دهندگان آن را با هم ترکیب کرده و یا به صورت جداگانه این نقش را ایفا نموده اند (کبریایی، ۱۳۷۹).

• نقش و جایگاه آموزش عالی در توسعه

آموزش عالی از نقش و تاثیر گذاری اقتصادی مهمی برخوردار است، زیرا معرف نوع مهمی از سرمایه گذاری در منابع انسانی است که با فراهم کردن و ارتقای دانش، نگرش ها و مهارت های مورد نیاز کارکنان در زمینه های مختلف به توسعه اقتصادی کمک می کند (وودهاال ۱، ۱۹۹۲: ۹۹-۱۷۷).

نقش و جایگاه آموزش عالی در این عرصه زمانی می تواند روشن گردد که به این حقیقت توجه شود که پیش بینی ها و برآوردهای علمی، تغییرات و پیشرفت های سریعی را در حوزه فناوری (تکنولوژی) و به تبع آن در کارکرد نهادهای اقتصادی جامعه ترسیم می کنند. لذا از آنجایی که آموزش عالی افراد را با مهارت های تکنیکی و علمی مناسب تربیت و آماده می کنند، یکی از عناصر کلیدی در پیوند بین دانش علمی و کاربرد های آن برای تحقق پیشرفت های اقتصادی محسوب می شوند. (نوروز زاده، فتحی و اجارگاه ۱۳۸۷: ۲-۱). بنابراین، دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی در بسیاری از جوامع توسعه یافته از دو طریق به گونه ای کارآمد در بازسازی و توسعه موفقیت آمیز اقتصادی مشارکت کرده اند؛ اول، تربیت نیروی انسانی از نظر علمی و فنی با کیفیت به تعداد لازم؛ دوم، ایجاد محیط و شرایط تحقیق و توسعه که پیشرفت پایه ای را در توسعه صنعتی امکان پذیر می سازد (سینگ ۲، ۱۹۹۶: ۱۵۹-۱۴۲).

آلتباخ^۳ (۱۹۸۸)، در مروری بر مسائل آموزش عالی در جهان سوم چنین نتیجه می گیرد: «آموزش عالی در جهان سوم، نهاد بسیار مهمی را تشکیل می دهد؛ نه تنها به لحاظ این که تربیت نخبگان را بر عهده دارد و مبنایی را برای جامعه ای برخوردار از تکنولوژی مهیا می کند، بلکه از این نظر که مهم ترین نهاد

۱- Woodhal

۲- Singen

۳- Altbach

فکری است که تاثیر بسیار گسترده ای بر فرهنگ، امور سیاسی و اعتقادی دارد. دانشگاهیان نه تنها از طریق نوشتن و تالیف، نقش عمده ای در جامعه ایفا می کنند، بلکه با دادن مشاوره به دولت و بخش صنعت، در حیات فکری و نظایر آن نیز مشارکت می نمایند. دانشگاه ها بخشی از یک شبکه بین المللی دانش هستند که از ریشه های تاریخی و ابعاد امروزی برخوردارند « (وودهاال ۱، ۱۹۹۹: ۴۷۰). امروزه دانشگاه واژه ای چند معنایی است: محل آموزش، محل ارائه درس، محل تربیت کارشناسان مورد نیاز سازمان ها، محل پژوهش، محل نقادی سیستم های اجتماعی، فرهنگی، علمی، محل اندیشه ورزی و خلاقیت و نوآوری و همه این کارکردهای متنوع و متضاد در موقعیت هایی تحقق می پذیرد یا انتظار می رود تحقق یابد که دانشگاه نامیده می شود. (یمینی دوزی سرخابی، ۱۳۸۸، ۱۴). هرچند دانشگاه در لغت به معنی محل دانش است و بر اساس ماده یک قانون تاسیس دانشگاه به موسسه ای که تعلیم درجات عالیه علوم و فنون و ادبیات و فلسفه و هنر کند، اطلاق می شود، (لغت نامه دهخدا). از بعد جامعه شناسی آموزش عالی، آلن تورن سه کارکرد برای دانشگاه مطرح می کند: کارکردهایی که در تضاد و تعارض با یکدیگر عمل می کنند:

کارکرد بازتولید (تربیت نخبگان و تفسیر اطلاعات و در عین حال باز تولید ساختار و کارکردهای خود)؛
کارکرد سازگاری (سازگاری با تغییرات توأم با باز تولید خود)؛ کارکرد تولید (تولید محصولات متنوع و دشواری جذب آنها با توجه به ناهمگویی های ناشی از جهانی شدن اقتصاد). (همان منبع، ص ۵).
ارنست بویرز چهار رسالت اساسی را برای دانشگاه مطرح می سازد:

اکتشاف علمی؛ انسجام بین داده های موجود از طریق تفکر بین رشته ای؛ کاربرد اطلاعات در مسائل واقعی و آموزش به عنوان کار جدی دانشگاه. ملاحظه می شود که بویرز موضوع اکتشاف علمی را مطرح می کند و نه انتقال علم، و در عین حال تفکر بین رشته ای را در جهت انسجام بخشی به داده های متنوع مهم می داند نه تخصص گرایی که با مثله کردن دانش. وی همچنین اطلاعات را از زاویه کاربرد آن در مسائل واقعی مطرح می سازد که لازمه آن تشخیص وضعیت گذشته و موجود دانشگاه است نه تقلید و اقتباس فرهنگی که در مطالعات تطبیقی به جد نقد شده است. در نهایت آموزش جدی را مهم می داند به این معنی که آموزش در بستر نظریه اطلاعات قرار می گیرد. تا امکان اثر بخشی آن فراهم آید

یعنی چه کسی، چه چیزی را، از چه کسی، چرا، چگونه، کجا، چه موقع و با چه نتایجی یاد می‌گیرد. (یمنی‌دوزی‌سرخابی ۱۳۸۸، صص ۶-۷).

بخش پنجم: بررسی و تحلیل علمی مبانی و چالش‌های آموزش عالی و نقش دانشگاه در این راستا

بررسی حادترین مسائل فراروی آموزش عالی به وضوح نشان می‌دهد که دانشگاه‌ها در هزاره سوم با چالش‌های عظیمی رو به رو هستند. جهانی شدن و بین‌المللی شدن و همچنین، انقلاب در فناوری اطلاعات، دانشگاه‌ها را وادار به شرکت در بازارهای رقابتی آموزش و پژوهش کرده است، به علاوه اینکه کاهش حمایت‌های دولتی و خصوصی و هزینه‌های در حال افزایش، دانشگاه‌ها را وادار خواهد ساخت تا اقدامات غیر معمولی را در جهت عرضه خدمات بیشتر با منابع کمتر به عمل آورند (مشرف‌جوادی، کورنگ بهشتی، محمدی اصفهانی، ۱۳۸۷). بدیهی است که دانشگاه‌ها مجبور خواهند بود خود را به سرعت با این محیط در حال تغییر مطابقت دهند تا جایگاه ویژه‌ای را که در طول دوران گذشته به دست آورده‌اند، حفظ کنند و مسئولیت خود را به عنوان حافظ ارزش‌های اجتماعی و میراث فرهنگی به انجام برسانند. (مشرف‌جوادی، کورنگ بهشتی، محمدی اصفهانی، ۱۳۸۷) دانشگاه‌ها مسلماً یکی از پیچیده‌ترین نهادهایی هستند که بشر تا به حال به وجود آورده است. این نهادها در طول قرن‌ها در تمامی کشورها و عمدتاً در اروپا، رشد و توسعه یافتند، تا این که در دهه طلایی ۱۹۶۰ در بسیاری از کشورهای جهان تبدیل به عناصر با اعتبار جامعه، چه به صورت دولتی و چه به صورت خصوصی گردیدند (همان منبع). برخی از مهم‌ترین چالش‌های آموزش عالی در ایران و جهان عبارتند از: محیط در حال تغییر، رسالت‌ها، آموزش دانشجویان، حرفه علمی، تامین مالی آموزش عالی، اداره امور دانشگاه‌ها، سیاست‌گذاری‌ها، همکاری‌های علمی بین‌المللی، مدیریت و ساختار، تقاضای اجتماعی. (مشرف‌جوادی، کورنگ بهشتی، محمدی اصفهانی، ۱۳۸۷) از دیگر چالش‌های آموزش عالی باید اذعان نمود که با توجه به سابقه تاریخی دانشگاه ایرانی، می‌توان به بحران‌های دانشگاهی ایران در برخورد با جامعه و فرهنگ ایران پی برد؛ اولین نکته آن است که تا به حال، نه دانشگاه و نه جامعه به یک تعامل ساختارمند و سازمان‌مند و روشن نرسیده‌اند (فیاض، ۱۳۸۲). جامعه هنوز نقش دانشگاه را برای خود به طور کامل نپذیرفته است و دانشگاه هم نقش خود در جامعه را به صورت روشن تعریف نکرده است، به طوری که دانشجویان بعد از ورود به دانشگاه از جامعه فاصله می‌گیرند تا چه رسد به اساتید دانشگاه (فیاض، ۱۳۸۲: ۹). دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی ایران نیز مانند سایر مراکز آموزش عالی دنیا، دارای رسالت و

وظیفه سنگینی برای تربیت اصولی دانشجویان بر اساس نیازهای کشور هستند (آقا داوود، ۱۳۸۹). لازمه عهده دار شدن چنین مسئولیت خطیری، تلاش، کوشش و پیگیری در زمینه شناخت مشکلات، برنامه ریزی، تدوین برنامه های اجرایی، ارزیابی و نهایتاً اصلاح آن ها متناسب با شرایط و چالش های پیش روی آینده می باشد، ولی می توان خاطر نشان ساخت، انجام صحیح این وظیفه و رسالت خطیر و ایفای صحیح آن مورد تردید واقع شده و به عقیده بعضی از صاحب نظران، دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی، عمده هدف های خود را در تربیت نیروهای متخصص، آن هم بدون پیش بینی در زمینه نیازهای تخصصی آینده کشور خلاصه نموده اند (آقا داوود، ۱۳۸۹). به عبارت دیگر مراکز آموزش عالی به رشد کمی دانشگاه بسنده کرده اند (ابوحمز، ۱۳۷۶: ۱).

به همین خاطر مسئله عدم امکان جذب موثر و مفید فارغ التحصیلان دوره های آموزش عالی در بازار کار، عدم تناسب بین رشته های تحصیلی و فعالیت شغلی، جذب بیشتر فارغ التحصیلان در بخش های غیر تولیدی و غیر فعال و بسیاری از مسائل دیگر، از جمله چالش ها و مشکلاتی است که آموزش عالی ایران را علیرغم سرمایه گذاری های سنگین با چالش روبرو و ناموفق معرفی کرده و به عبارتی باعث شده است تا دستاوردهای مورد نظر آموزش عالی محقق نگردد، یا میزان نیل به آن اهداف و دستاوردها را ضعیف معرفی کرده است.

بخش ششم: اصول، مبانی و ویژگی های دانشگاه در جهان امروز و رسالت های دانشگاه

دانشگاه سازمانی با نظام باز است و به علت همین ویژگی بر محیط خویش تاثیر می گذارد و از آن تاثیر می پذیرد. دانشگاه در محیط قرار دارد و از عوامل محیطی از جمله عوامل طبیعی، ایدئولوژیکی، اقتصادی، سیاسی و تکنولوژیکی تاثیر می پذیرد (زاهدی، ۱۳۸۳). مهر علیزاده (۱۳۸۳) معتقد است که هدف گیری دانشگاه ها به سوی تولید بیشتر دانش و جذب سهم بیشتری از بازار های وسیع به دست آمده از فرایند جهانی شدن، موجب تاکید نگرش فرا ملی جهت گسترش و تدارک منابع مالی موسسات آموزش عالی شده است. نقش جدید دانشگاه ها ایجاد ارزش های فرا ملی و ایجاد ارزش های مشترک جهانی و همچنین رهبری جریان های دانش است. (لبدی، ۱۳۸۸) مهم ترین مسایل دانشگاه ها و تغییرات ایجاد شده به شرح ذیل است:

۱. انبوه اطلاعات و ضرورت مدیریت دانش.

۲. رقابتی شدن دانشگاه در عرصه ملی، منطقه ای و جهانی.

۳. متنوع و پیچیده شدن حرف در بیرون دانشگاه و آشکار شدن پیچیدگی پدیده های اجتماعی، انسانی و ناسازگاری با شیوه های سنتی.

۴. میان رشته ای و چند رشته ای شدن دانشگاه ها.

۵. تبدیل تحصیل دانشگاهی به بزرگترین تجارت و جهانی شدن بازار آموزش عالی.

۶. آموزش های انعطاف پذیر، آموزش از راه دور، پذیرش دانشجوی بزرگسال.

۷. تبدیل دانشجو و استاد به یادگیرندگان مادام العمر.

آلتباخ^۱ (۲۰۰۴) معتقد است سیستم های آکادمیک می توانند خود را با پدیده جهانی شدن به اشکال مختلف تطبیق دهند، اما نمی توانند از آن اجتناب کنند. در چنین شرایطی، یونسکو نقش ها و رسالت های فرهنگی دانشگاه را چنین بیان می کند:

۱. دانشگاه باید نقش هدایت و رهبری جامعه را از طریق اشاعه فرهنگ و ارزش های اساسی نظم اجتماعی و پرورش روحیه تبع، تعقل، خلاقیت و ابتکار عهده دار باشند.

۲. دانشگاه باید در اشاعه آزادانه افکار دموکراسی و حقوق بشر پیشگام بوده و عامل وحدت ملی باشد.

۳. دانشگاه باید در شناسایی و حل مشکلات و معضلات اساسی جامعه نقش موثر داشته باشد.

۴. دانشگاه باید از طریق تربیت افراد با مهارت های بین المللی و جهانی جامعه را در برقراری ارتباط و تطبیق با شرایط بین المللی راهبری کند (صالحی، ۱۳۸۸).

بند اول: ویژگی های سازمانی مراکز آموزش عالی

^۱ -Altbach

سازمان ها عموماً با مأموریت های مشخصی فعالیت می کنند. اما از آنجایی که ارزیابی بروندهای آموزش عالی کار آسانی نیست، اهداف این سازمان نیز مبهم است و در اکثر موارد غیر قابل اندازه گیری است (آراسته، ۱۳۸۳: ۵۶۲-۵۶۳).

۱- اهداف سازمان های آموزش عالی مبهم است زیرا نیاز های دانشجویان متفاوت است. ولی در سایر سازمان ها اینگونه نیست.

۲ - وجود تخصص های بالا در محیط دانشگاه که باعث پیدایش دیدگاه های مختلف می شود. و خواستار استقلال کاری و آزادی عمل در اجرای وظایف خود هستند. این موضوع باعث تعارض بین ارزش های دانشگاه و دیوان سالاری دولتی از یک سو و تعارض بین مدیران ارشد دانشگاه ها و اعضای هیئت علمی از سوی دیگر می شود.

۳- دوگانگی در کنترل: دانشگاه هم توسط مدیران و هم توسط هیئت علمی کنترل می گردد.

۴- تمرکز زدایی: تمامی قدرت در اختیار مدیران دانشگاه نیست. بلکه هیئت علمی نیز مشارکت دارند.

۵- سطح تخصصی در دانشگاه (آموزش، پژوهش، خدمات) در اختیار هیئت علمی است.

۶- رهبری: نقش رهبران در دانشگاه ها بیشتر نمادین است.

۷- توسعه سازمانی: در دانشگاه بیشتر بر توسعه نیروی انسانی توجه می شود.

۸- ضربه پذیری دانشگاه از محیط زیاد است.

۹- مدیران و رهبران آموزش عالی تحت تأثیر شدید نیروهای داخل و خارج از دانشگاه هستند و همین مسئله باعث محدودیت کارایی و ایفای نقش آنان می شود.

۱۰- آزادی و استقلال عمل کمتری دارند (بر اثر فشار های نیروی خارجی).

بند دوم: الگوهای مدیریتی در دانشگاه و آموزش عالی

به طور کلی پنج نوع الگو در آموزش عالی تجربه شده است که عبارتند از: الگوی کالجی، الگوی تصمیم‌گیری سیاسی، الگوی دیوان سالاری (بوروکراتیک)، الگوی کارآفرینی، و الگوی مشارکتی. که به برخی از این الگوها اشاره ای می‌نمایم (مدرس هاشمی، ۱۳۹۱).

ویژگی های الگوی دیوان سالار:

اهم ویژگی های این سبک مدیریت به قرار زیر است:

- وجود نظام های فراگیر ملی برای آموزش عالی، قوانین دولتی اکید در مورد استخدام، ارتقاء، ساختارهای حقوقی و برنامه های درسی.

- مدیریت برای اعمال سلیقه ها از قدرت بالایی برخوردار است و جای زیادی برای ابتکار نمی‌گذارد.

در چنین الگویی افراد متفکر و پژوهشگر، در برابر اعمال قدرت، به سرعت حالت بی تفاوتی به خود می‌گیرند چراکه اعمال قدرت با نیازهای آن‌ها در تضاد است. در واقع افراد دانشمند و محقق در قالب سلسله مراتب نمی‌گنجد و قدرت علمی آن‌ها و نیاز موجود در جامعه به خدمات آن‌ها باعث می‌شود که همواره برای کسب استقلال پا فشاری می‌کنند (مدرس هاشمی، ۱۳۹۱).

بخش هفتم: نقش دانشگاه در توسعه و پیشرفت همه جانبه کشور

اگر جامعه را به انسان تشبیه کنیم، باید دانشگاه را محوریت عقلانی این انسان در نظر بگیریم. بدیهی است اخذ هرگونه تصمیم در راستای ایجاد تغییر و دگرگونی باید از دانشگاه آغاز شود و به سایر بخشهای جامعه تسری یابد. دانشگاه در هر جامعه ای، مرکز تجمع نخبگان می‌باشد که با پرورش این نخبگان و تزریق آنان به جامعه امکان ایجاد تغییرات لازم مطابق با اهداف از پیش تعیین شده را فراهم می‌سازد. "دانشگاه برای آزاد کردن روح انسانی، پیشرفت و توسعه معارف و آزادگی فکر از راه آزمایش و تحقیق در دانش، وقف شده و باید صرف مساعی کند". (علی آبادی، ۱۳۴۵: ۶۴) عناوین ذیل می‌تواند تا حد زیادی بیانگر ارزش و هدف توجه به فعالیت‌های فرهنگی دانشگاه‌ها باشد:

۱- افزایش نقش دانشگاه‌ها در عمق بخشیدن و اعتلای فرهنگ و تقویت هویت فرهنگی.

۲- نوآوری و نوسازی در فرهنگ و مناسبات اجتماعی.

۳- پرورش خلاقیت‌ها و استعدادهای فرهنگی دانشجویان.

۴- زمینه سازی برای توسعه مهارت‌ها و توانایی‌های فکری و فرهنگی دانشجویان.

۵- کمک به برنامه ریزان آموزشی و پژوهشی در تربیت نیروهای خلاق، کارآفرین و مسئولیت پذیر.

۶- ایجاد پویایی، تحرک و انعطاف در نظام آموزش عالی.

دانشگاه‌ها به عنوان زیر مجموعه های نظام آموزش عالی در فرایند توسعه یک کشور مطرح هستند و به عنوان مراکزی که به تربیت و آماده ساختن نیروی انسانی کارآمد شایسته و ماهر برای پاسخگویی به نیازهای واقعی جامعه در زمینه های مختلف می پردازند، نقش حیاتی و کلیدی به عهده دارند، چراکه دانشگاه‌ها با برون دادهای خود به جامعه، عملاً در راه توسعه گام برمی دارند (نیستانی، رامشگر، ۱۳۹۲).

دانشگاه نهادی است که در راس هرم نهادهای علمی یک جامعه قرار دارد. عملکرد صحیح دانشگاه از یک طرف، توسعه و پیشرفت را برای جامعه به ارمغان می آورد و از طرف دیگر، روند توسعه جامعه را به عنوان بازخوردی مثبت، به مکانی رفیع تر و مسئول تر انتقال می دهد (فریدون، ۱۳۸۳: ۲۱۸). اهتمام به نظام آموزش عالی و دانشگاه‌ها، امروزه به این دلیل در اولویت قرار گرفته که با بهره گیری از دانش آکادمیک که پایه گذار دستیابی به فناوری است، می توان بسیاری از راه حل‌های لازم برای از میان برداشتن موانع و مشکلات جامعه را به منظور رسیدن به توسعه همه جانبه پیدا کرد. در جهان امروز، تمام جوامع یا توسعه یافته اند یا در تلاش برای رسیدن به توسعه و در این میان، دانشگاه‌ها به دلایل انکارناپذیری به عنوان موتور محرک تاثیر گذار و تاثیر پذیر بوده اند. (فریدون، ۱۳۸۳: ۲۱۸)

بند اول: نقش دانشگاه در توسعه فرهنگی جامعه

دانشگاه در سده های میانه، نقش تک بعدی داشته و صرفاً وظیفه انتقال دانش را به عهده داشته است. با گذشت زمان، در قرن نوزدهم، دانشگاه علاوه بر انتقال دانش، وظیفه تولید دانش را نیز عهده دار شد. "دوران پس از جنگ جهانی دوم، دوران رشد بی سابقه بوده است. در این دوران، آموزش عالی تقریباً در همه جوامع نوین، نقش محوری داشته و این نقش همچنان رو به فزونی است" (آلتباخ^۱، ۱۳۷۹: ۱۷). انجام پژوهش‌های کاربردی، تربیت متخصصان و هنرمندان از وظایف دانشگاه بود. دانشگاه به عنوان "محور عقلانیت" جامعه، نقش موثری در تغییرات جامعه پیدا کرد. و مرکز تجمع اندیشمندان و

^۱-Altabach

15

در هزاره سوم، بحث در باب فرهنگ و توجه به ابعاد مختلف آن و نیز تاثیر گذاری هایش در ابعاد مختلف زندگی بشری، بیش از پیش مورد توجه صاحب نظران قرار گرفته است. اولین توجه عمیق و تخصصی به این مسئله، با هدایت یونسکو در دهه ۶۰ قرن بیستم رخ داد و از آن به بعد، دولت ها در عرصه های مختلف، فصل جدیدی را به این مهم اختصاص دادند (اشنایدر ۱۳۷۹: ۴). امروزه با توجه به فاصله ایجاد شده بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه و آگاهی فعالان سیاسی، اجتماعی و اقتصادی این جوامع از نقش تاثیر گذار فرهنگ و توسعه فرهنگی (در ابعاد کمی و کیفی) به عنوان زیر بنای توسعه پایدار و همه جانبه، این امر اهمیت چشمگیری پیدا کرده و اندیشمندان و متفکران و مدیران و سیاستمداران بسیاری را وادار به تفکر و تعمق کرده است (نیستانی، رامشگر، ۱۳۹۲). در این میان، سرزمین ایران با داشتن سوابق طولانی در تمدن و فرهنگ و نقش موثری که در طول تاریخ بر دیگر جوامع و تمدن ها داشته است، نیازمند توجهی خاص به این بعد می باشد. از این رو توجه به فعالیت های فرهنگی و تهیه برنامه ها و الگو ها و استانداردها برای عملکردی سالم در این راستا، از اهمیت زیادی برخوردار است (همان منبع).

نتیجه گیری

در جمع بندی و نتیجه گیری پایانی پژوهش حاضر باید گفت دانشگاه مانند سایر سازمانهای اجتماعی، کارکردهای خاص خود را دارد، که از مهم ترین آنها کارکرد فرهنگی است. توسعه فرهنگی جوامع پیشرفته، نتیجه حرکت دانشگاه های آن جوامع در مسیر فرهنگ بومی شان است. رشد، غنی سازی، پویایی، تحرک و توسعه فرهنگی جامعه، تاثیر خود را به غنا، پویایی، کارآمدی تحرک و دگرگونی ساختار دانشگاه بر جای خواهد گذاشت. جامعه نیازمند نیروهای متخصص و کارآمدی است که علاوه بر توانایی علمی و پژوهشی، توانایی برقراری ارتباطی فعال و خلاق را با فرهنگ جامعه خویش داشته باشند. دانشگاهی که منطبق بر ساخت اجتماعی- فرهنگی جامعه باشد، اولاً، توانایی پاسخگویی به نیازهای اجتماعی، فرهنگی، علمی، اقتصادی و سیاسی جامعه را خواهد داشت، ثانیاً مردم به آن اعتماد می کنند، چرا که نیازهای آنها را برآورده می سازد و ثالثاً، در فرایند توسعه کشور سهیم خواهد بود، به دلیل اینکه با جستجو و شناسایی نیازهای ملی جامعه، ساختار علم و فناوری بومی شکل می گیرد و تشکیل این ساختار علمی، در مراحل بعدی، امر توسعه را سرعت می بخشد. در غیر این صورت، نقش دانشگاه، نقشی حاشیه ای خواهد بود و به جای بازیگری و ایفای نقش، تماشاگری منفعل و غیر کارآمد می شود. نتیجه چنین

امری، تقلید از غرب، مصرف صرف علم (به جای تولید علم) و فرار مغزها از کشورها خواهد بود. مهم تر از همه آنکه، توده مردم نسبت به دانشگاه دانشگاهیان و گره گشایی دانش و پژوهش بی اعتماد می شوند. از این نظر، اعتماد متقابل میان دانشگاه و جامعه از شروط بسیار مهم توسعه کشور شناخته می شود. برای قدم نهادن در راه پیشرفت و ترقی، نهادهای آموزش عالی باید جوانان را برای تغییرات و دگرگونی های فرهنگی در جهان سراسر متحول امروزی آماده کنند. اما آنان نمی توانند صرفا به صلاحیت علمی و فنی خود بسنده کنند، بلکه باید رسالت فرهنگی خود را با توجه به ساخت اجتماعی و فرهنگی بومی شان سامان دهند دانشگاهی که قادر نباشد در جهت پالایش غناسازی هویت فرهنگی جامعه نقشی را ایفا کند، به طور حتم توانایی آموزش و پرورش نیروهای متخصص مورد نیاز را نخواهد داشت. ناگزیر دانشگاه ها باید باورهای علمی را در فرهنگ جامعه ایجاد کنند. و میراث کهن ایرانی-اسلامی را ضمن باز اندیشی و نقادی آن، در کنار آموزش و پژوهش، به نسل جوان دانشجو انتقال دهند و پیوندی راهگشا میان فرهنگ سنتی و فرهنگ جدید، ایجاد کنند. با ایمان به نقش تعیین کننده دانشگاه در توسعه فرهنگی، امید است با بهره گیری از تخصص تحصیل کردگان و نیروی خلاق دانشجویان، زمینه های سربلندی ایران و ایرانی در جهان فراهم شود.

منابع و مأخذ

الف) منابع فارسی

۱. ابراهیمیان، سید حسین (۱۳۹۰)، بازخوانی مفهوم مهندسی فرهنگی و آسیب شناسی فرهنگی در نظام آموزش عالی، مطالعات قدرت نرم، سال دوم، شماره پنجم، بهار ۱۳۹۶. از صفحه ۱۱۲۱ الی ۱۳۵.
۲. احمدی، سیداحمد (۱۳۸۳)، راهنمایی و مشاوره دانشجویی، از دایره المعارف آموزش عالی زیر نظر نادر قلی قورچیان، حمید رضا آراسته و پیروش جعفری، بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۳، صفحه ۵۴۰.
۳. حمید رضا آراسته و پیروش جعفری، بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۳، از صفحه ۵۴۶-۵۴۷.
۴. آراسته، حمیدرضا (۱۳۸۳)، رهبری و مدیریت آموزش عالی، از دایره المعارف آموزش عالی زیر نظر نادر قلی قورچیان، حمید رضا آراسته و پیروش جعفری، بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۳، از صفحه ۵۶۲ الی ۵۶۳.
۵. آراسته، حمیدرضا و امیری، الهام (۱۳۹۱) نقش دانشگاه ها در آموزش توسعه پایدار، نشریه نشأ علم، سال دوم، شماره دوم، خرداد ۱۳۹۱.
۶. آهون منش، علی و خاتون آبادی، احمد و فتحیان، ابوالحسن (۱۳۸۳)، چالش های آموزش عالی در ایران هزاره سوم، از دایره المعارف آموزش عالی زیر نظر نادر قلی قورچیان، حمید رضا

- آراسته و پیروش جعفری، بنیاد دانشنامه بزرگ فارسی، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۳، از صفحه ۵۶۱ الی ۵۶۲.
۷. پور محمد باقر، لطیفه وپور محمد باقر، الهه (۱۳۸۷)، نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش مراکز دانشگاهی، مجله فناوری و آموزش، سال سوم، جلد ۳، شماره ۱، پاییز ۱۳۸۷، از صفحه ۶۷ الی ۷۴.
۸. رشیدی، حمیدرضا و میرشاه جعفری، سید ابراهیم و شریف خلیفه سلطانی، مصطفی (۱۳۸۴)، بررسی روند برنامه ریزی فعالیت های فرهنگی دانشگاه های دولتی اصفهان طی برنامه دوم و سوم توسعه کشور، مجله روان شناسی و علوم تربیتی، سال سی و پنجم، شماره ۱، سال ۱۳۸۴، از صفحه ۱۹۹ الی ۲۲۰.
۹. سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه (۱۳۸۴)، روش های تحقیق در علوم رفتاری، تهران: نشر آگه، چاپ یازدهم.
۱۰. شیرکوند، شهرام (۱۳۹۱)، فرهنگ توسعه فرهنگی، سایت حمل و نقل و توسعه، شماره ۵۸، خرداد ۱۳۹۱، از صفحه ۷۴ الی ۸۳.
۱۱. شریف زاده، فتاح (۱۳۹۰)، ضرورت بازشناسی نظام آموزش عالی و نقش آن کشور: پژوهشی درباره دوره کارشناسی رشته مدیریت دولتی دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی کشور، از جامعه پژوهی فرهنگی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال دوم، شماره اول، بهار و تابستان ۱۳۹۰، از صفحه ۷۹ الی ۱۱۲.
۱۲. صباغیان، زهرا (۱۳۸۱)، چالش های پژوهش در آموزش عالی، مجموعه مقالات، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

(ب) منابع لاتین

۱. Altabach, Philip (۱۹۹۰), The Role of Universities in Promoting Cultural Activities, ۴۴۰-۴۸۵ (۱۹۹۰).
۲. Arlene, Goldbard (۲۰۰۸), The Curriculum Project Report, Culture And Community Development In Higher Education.
۳. Diagnosing Cultural barriers to, Long, David & Fahey, Liam (۲۰۰۰). Knowledge
۴. Management Academy to management ,Executive, Vol, ۱۴, No. ۴ Pages ۱۱۳-۱۲۷.

۵. E.W.Eisner, Professor Of Education and Art Stanford University Stanford, CA ,United States of America (۱۹۹۲), International Conference Centre, Geneva, ۱۴-۱۹ September, ۱۹۹۲.
۶. Cross, K. Patricia, Harvard Graduate School of Education, (۱۹۸۷), The Changing Role of Higher Education in the United States. Higher Education Research and Development, vol ۶, No ۲, ۱۹۸۷.
۷. Nijhoff Publishers, Martinus, (۱۹۸۷), Dordrecht-Printed in the Netherlands, Higher Education ۱۶:۴۴۹-۴۷۹ (۱۹۸۷).
۸. J.P.Sartre. (۱۹۹۸), Situations V. Paris. Social Progress and Cultural Development, Paris, ۱۹۹۸.

توجه داشته باشید: جهت چاپ مقالات خود در نشریات علمی و همایش های معتبر با (خانم دکتر جعفری) ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵ تماس بگیرید. گواهی نامه پذیرش و چاپ مقاله، کمتر از ۷۲ ساعت صادر می گردد.

موسسه علمی و حقوقی قانون یار
برگزار می کند

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی کرمانشاه

دانشگاه فرهنگیان
جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

مصدور گواهی نامه معتبر
پذیرش و ارائه مقاله
(با اعتبار بر جسته و هفتاد و نه مخصوص)

پنجمین همایش علمی-پژوهشی
مطالعات علمی علوم انسانی در جهان اسلام

ارگان ها و سازمان های حامی معنوی برگزاری همایش (در استان کرمانشاه)
دانشگاه فرهنگیان - سازمان ارشاد اسلامی - آموزش و پرورش - بنیاد شهید، سازمان شهرداری و ...

www.Olomensani.ir www.Ghanonyar.ir

محورهای پذیرش مقالات

تمام گرایش های رشته فقه، حقوق و علوم قضایی ■ علوم تربیتی، تکنولوژی آموزش و آموزش و پرورش
روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم دینی و مذهبی ■ علوم اقتصادی، بانکی و تمام گرایش های مدیریت

مدیر اجرایی همایش
دکتر شهلا رضایی

دبیر علمی و مسئول همایش
دکتر بهنام اسدی

مکان و زمان برگزاری همایش
کرمانشاه - ۱۴۰۱/۱۲/۱۱

ایمیل رسمی همایش جهت دریافت مقالات پژوهشگران
OLOMENSANI@YAHOO.COM

ارسال مقاله از طریق واتس آپ، اینستاگرام، تلگرام، روبیکا به شماره ۰۹۱۰۰۶۳۶۰۰۲

دبیرخانه مرکزی موسسه قانون یار: تهران، میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، موسسه قانون یار ۰۵۲۶ - ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹
(در صورت طرح سوال درخصوص ارسال مقاله یا جذب در هیات علمی همایش با خانم دکتر قبادی تماس بگیرید. ۰۹۱۹۶۷۴۸۶۲۵)

 CiteFactor
Academic Scientific Journals
Indexing
Academia.edu
California-San Francisco
  MENDELEY
Sponsored And Indexed
PBBIN.com
Scientific Information Database
  جهاد
دانشگاهی
Scientific Information Database
  DRJI
Directory of Research Journals Indexing
WORLD of JOURNALS
  CONF PAPER
Sponsored and Indexed by
CIVILICA
We Respect the Science